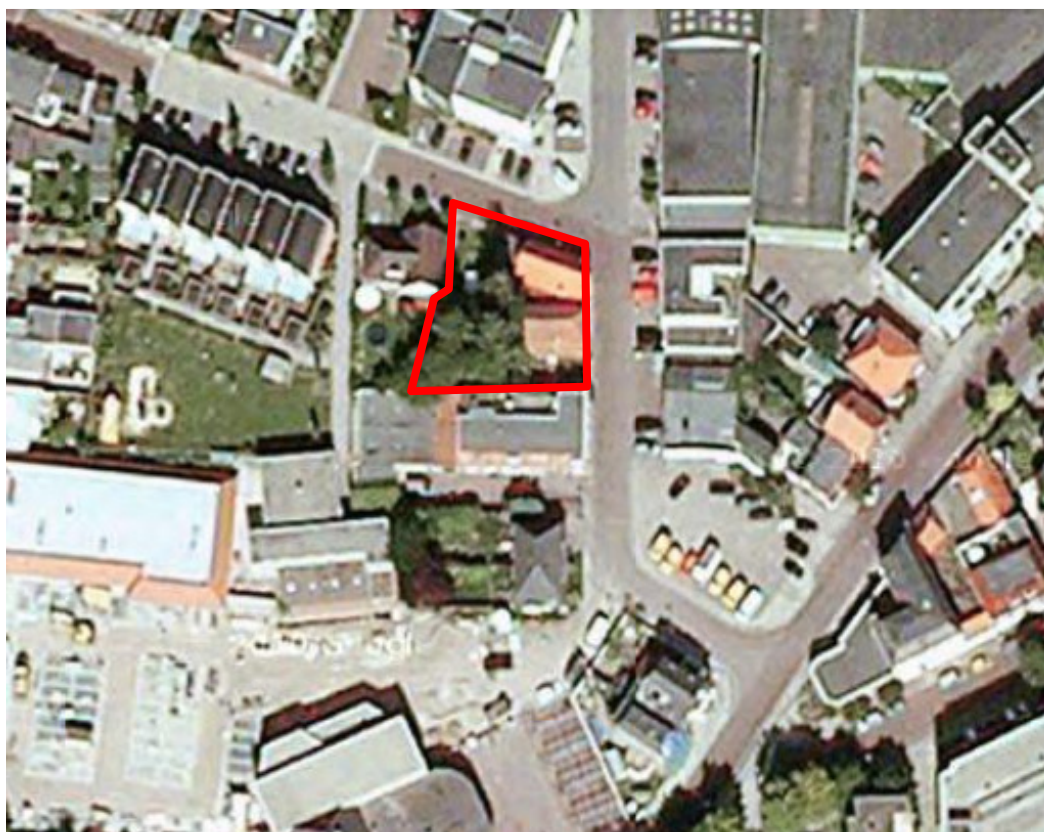

**Briefverslag veldkartering door middel van proefputjes
Plangebied Haverstraat 13 te Oldenzaal
gemeente Oldenzaal**

Opdrachtgever

Mts. Arends-Christenhusz
Ossenkoppelerlaan 6
7606 EB Almelo
Coördinator opdrachtgever: B.A. Tijkotte

Projectnummer

20130560

Kenmerk

EKU/DIR/HAMA/20130560

Eindredactie/kwaliteitscontrole
Drs. E.E.A. van der Kuijl

Paraaf

Datum

19-10-2013

Project : Veldkartering door middel van proefputjes Plangebied Haverstraat 13 Oldenzaal
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130560

Colofon

Opdrachtgever	Mts. Arends-Christenhusz
Project	Veldkartering door middel van proefputjes Plangebied Haverstraat 13 Oldenzaal
Projectnummer	20130560
Titel	Veldkartering door middel van proefputjes Plangebied Haverstraat 13 Oldenzaal
Datum en versie	19-10-2013, versie 1.1
Auteurs	Ing. R. de Graaf en Drs. E.E.A. van der Kuijl
Kwaliteitscontrole	Drs. E.E.A. van der Kuijl
Afbeelding voorzijde:	Satellietfoto van het plangebied (rood). Bron: Google maps.

Inhoud

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Plangebied	4
1.3 Administratieve gegevens	5
1.4 Materieel en materiaal	5
1.5 Verwachting op basis van cultuurhistorische inventarisatie in het plangebied	6
2. Onderzoeksresultaten en conclusie	8
2.1 Resultaten van het proefputjes	8
2.2 Grondsporen/Synthese	8
2.3 Vondstmateriaal	8
2.4 Conclusie en aanbeveling	8
Gebruikte literatuur	10
BIJLAGEN	11

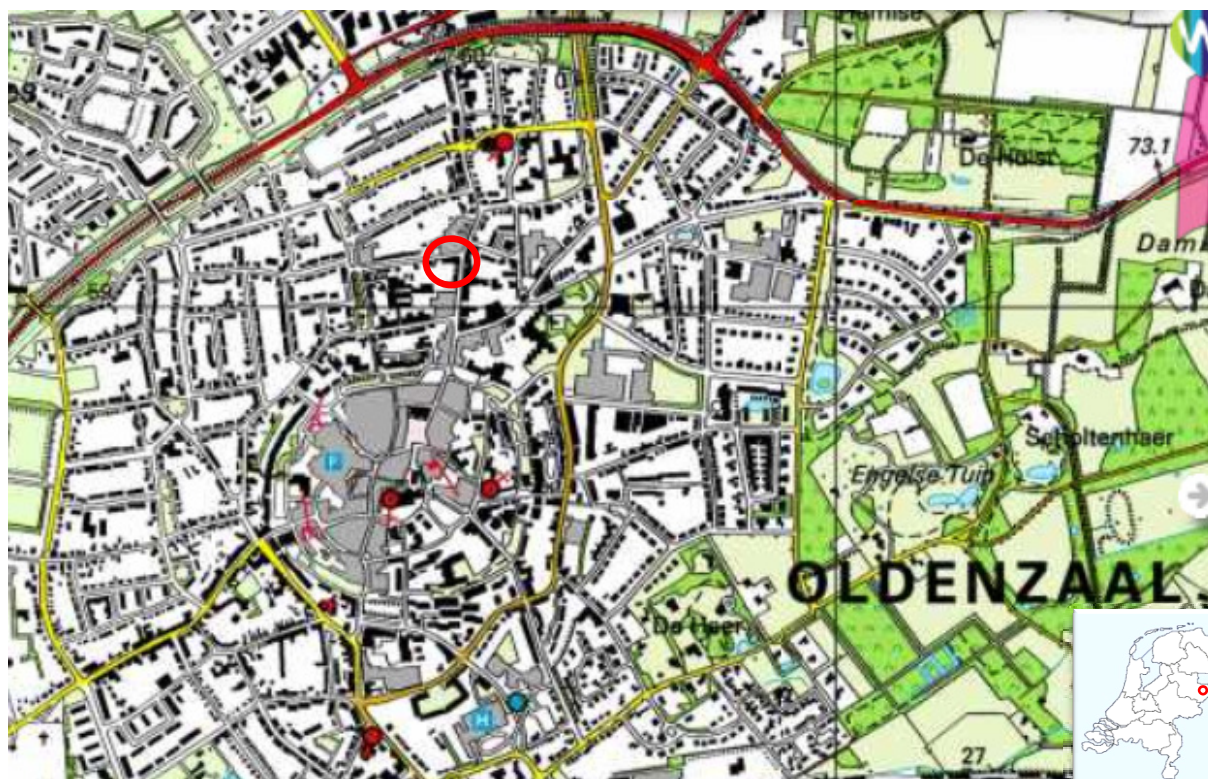
1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Hamaland Advies heeft in opdracht van de heer B. Tijkotte en Maatschap Arends-Christenhusz voor de geplande nieuwbouw van een huisartsenpost aan de Haverstraat 13 te Oldenzaal, een veldkartering in de vorm van 5 proefputjes (sondages) uitgevoerd (zie bijlage 2). Omdat sprake is van putjes kleiner of gelijk aan 1 m² is na overleg met het bevoegd gezag, gemeente Oldenzaal en diens adviseur, de Regioarcheoloog van Twente (drs. J.A.M. Oude Rengerink), besloten dat het onderzoek zonder Programma van Eisen kon worden uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging voor de oprichting van nieuwe bouwwerken (omgevingsvergunning Bouwen).

1.2 Plangebied

Het plangebied ligt in de Haverstraat 13 ten noordoosten van het centrum van Oldenzaal. De archeologische verwachting van het plangebied behoort op de archeologische beleidskaart van gemeente Oldenzaal tot de bebouwde kom en is niet onderzocht. Omdat sprake was van een ingrijpende verstoring van de ondergrond door de reeds uitgevoerde sloopwerkzaamheden van de bestaande bebouwing, is op advies van de Regioarcheoloog een vijftal kleine proefputjes gegraven. De proefputjes hadden primair als doel ter plaatse van de geplande nieuwbouw de intactheid van de bodem te inventariseren.

Afbeelding 1: Topografische kaart Oldenzaal met plangebied in het rode kader (bron: Topografische kaart 29C 1:25000 2003)

1.3 Administratieve gegevens

Tabel 1: Gegevens projectgebied

Provincie	Overijssel
Plaats	Oldenzaal
Gemeente	gemeente Oldenzaal
Toponiem	Haverstraat 13
Kaartblad	29C
Onderzoeksmelding	58.835
Huidig grondgebruik	Braakliggend
Toekomstig grondgebruik	Huisartsenpost, erf, tuin
Plangebied	Ca. 570 m ²
Onderzoeksgebied	Ca. 570 m ²
Bodemtype	Niet gekarteerd (bebouwd gebied)
Geomorfologie	Hoge Stuwwal 14B3
Periode	Paleolithicum t/m Nieuwe Tijd
De centrumcoördinaat van het plangebied is: x: 260.337 y: 482.089 De gemiddelde hoogte van het terrein bedraagt 50,20m + NAP (bron: www.ahn.nl AHN2) .	
coördinaten hoekpunten plangebied X/Y NW 260.325 / 482.103 NO 260.345 / 482.097 ZO 260.346 / 482.077 ZW 260.324 / 482.075	

Datum begin veldwerk	Datum einde veldwerk
18-10-2013	18-10-2013
Projectleider	
Drs. E.E.A. van der Kuijl	

Personele inzet

Functie	Naam
Senior KNA-archeoloog	drs. E.E.A. van der Kuijl, Hamaland Advies
Archeologisch medewerker	Ing. R. de Graaf, Hamaland Advies
Kraanmachinist	Bennie, Oude Lashof (Rossum)

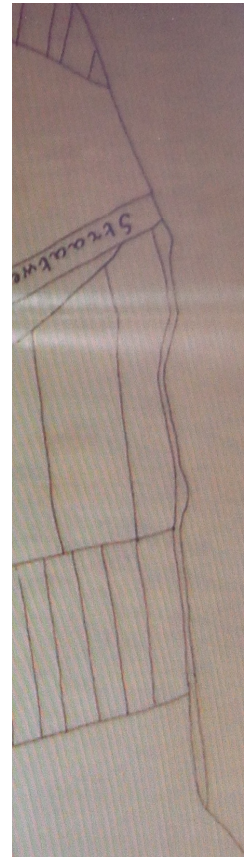
1.4 Materieel en materiaal

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van een minikraan op rupsbanden met gladde bak van 1,00 meter breed. Het meetsysteem is gerelateerd aan de bestaande bebouwing, de aanwezige schutting en het trottoir. Voorafgaand aan het onderzoek zijn in dobbelsteenverband 5 proefputjes uitgezet met een omvang van 1 x 1 meter. De grondslagpunten, de vlakken en de sporen zijn ingemeten met een meetlint. De hoekpunten van het meetsysteem zijn gekoppeld aan het RD-stelsel. De hoogtes zijn afgeleid van de AHN. Tijdens het onderzoek zijn het vlak en de stort met de metaaldetector gecontroleerd op metaalvondsten. Van elk putje is na het opschaven het westprofiel gefotografeerd en daarna ingemeten en getekend.

Vondstmateriaal is tijdens het opschaven van het profiel verzameld en op kantoor gewassen en gedetermineerd.

1.5 Verwachting op basis van cultuurhistorische inventarisatie in het plangebied

Op grond van de bekende geologische, landschappelijke, aardkundige, archeologische en historische gegevens in- en rond het plangebied kan de archeologische verwachting worden bepaald. De archeologische verwachting van het plangebied behoort op de archeologische beleidskaart van

de zwarte pijl de locatie

gemeente Oldenzaal bij de bebouwde kom en is niet onderzocht. Hoewel er in de directe omgeving van het plangebied maar weinig waarnemingen voorkomen, is bekend dat er in de omgeving al vanaf de Middeleeuwen menselijke aanwezigheid is geweest. Op de kadastrale kaart van 1882 is de locatie niet bebouwd en heeft het een landbouwfunctie (zie afbeelding 2). De locatie ligt ten zuidwesten van de voormalige locatie van de 2e Bisschopsmolen. De 1e Bisschopsmolen werd op 29 november 1836 tijdens een storm totaal vernield. In 1837 werd de molen herbouwd aan de huidige Havenstraat op een andere plaats zo'n 100 meter ten noorden van de oude locatie. In 1891 verkocht de Armenstaat de molen aan Carel Dissel en vanaf 1904 mocht de familie Reerink zich eigenaar noemen. De 2e Bisschopsmolen is in 1913 gesloopt en op dezelfde plek werd een nieuwe molen gebouwd. Deze achtkante stellingmolen werd in 1913 gebouwd ter vervanging van de standerdmolen 'de Bisschopsmolen'. Het houten achtkant van de molen was afkomstig uit Weesp, van de daar in 1772 gebouwde korenmolen Het Anker.

In 1928 werden kap en zwichtstelling van de Oldenzaalse molen verwijderd, waarna een peperbus over bleef. In 1993 werd de molen gedemonteerd om bij de herbouw van molen De Hoop te Harderwijk in 1999 gebruikt te worden.

Verwacht mag worden dat de bodem ter plaatse van de geplande nieuwbouw grotendeels verstoord is door de eerdere bebouwing uit de 19^e en 20^e eeuw. Door het ontbreken van een conserverende dikke afdekkende bovenlaag zijn onderliggende archeologische vindplaatsen mogelijk verstoord.

Gezien de mogelijk te verwachten archeologische sporen is door de Regioarcheoloog drs. J.A.M. Oude Rengerink van Het Oversticht ¹ geadviseerd om vijf proefputjes te graven van circa 0,5 bij 1,0m om de intactheid van de bodemopbouw te kunnen bepalen. De proefgaten zijn beschouwd als karterende boringen waardoor geen PvE opgesteld hoefde te worden. Het advies van de Regioarcheoloog is gebaseerd op het feit dat niet op voorhand kan worden aangenomen dat er ook grootschalige bodemverstoringen zijn geweest in het plangebied. Verkennende boringen geven hierin onvoldoende uitsluitsel, omdat het lastig is om in de boorkolommen de diverse verstoringfasen van elkaar kunnen te onderscheiden, omdat het een binnenstedelijke context betreft. Bovendien is de bovengrond sterk puinhoudend door de sloop van de bestaande bebouwing, waardoor de grond slecht doordringbaar is voor handboringen. Daarom zijn met een minikraan op vrijdag 18 oktober vijf kleine kijkgaatjes gegraven.

¹ Telefonisch contact d.d. 17-10-2013 van Eric van der Kuijl met Hans Oude Rengerink (Het Oversticht)

2. Onderzoeksresultaten en conclusie

2.1 Resultaten van het proefputjes

De proefputjes hebben tot doel te inventariseren of er sprake is van een ongestoord bodemprofiel en indien mogelijk, te bepalen of er archeologische cultuurlagen of indicatoren aanwezig zijn. De putjes zijn op vrijdag 18 oktober 2013 door Hamaland Advies aangelegd met behulp van een minikraan van firma Oude Lashof uit Rossum. De putjes zijn met behulp van de dobbelsteenmethode gelijkmatig verspreid over de locatie uitgezet met behulp van meetlinten en een meetwiel. De putjes zijn doorgezet tot 25cm in de ongeroerde grond.

2.2 Grondsporen/Synthese

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat er in 3 putjes (1, 2, 4) sprake is van een niet intacte bodemopbouw en 2 putjes deels (3 en 5) een nog intacte bodemopbouw hebben. Er zijn geen archeologische sporen aangetroffen. In proefput 1,2,4 is tot op een diepte van maximaal 165 cm-mv sprake van geroerde lagen tot op het dekzand (A/C-profiel). In de geroerde opgebrachte en deels teruggestorte lagen is veel recent betonpuin, baksteenpuin en plastic aanwezig. In proefput 3 en 5 is onder een geroerde toplaag een nog deels intact plaggendek aangetroffen. Het plaggendek is sterk afgetopt. Aan de basis van het plaggendek bevindt zich een sterk door bioturbatie beïnvloede overgangslaag van 10 tot 20 cm naar de top van het dekzandpakket. Op een diepte van 135cm min maaiveld is de top van het dekzand aangetroffen. Het dekzandpakket behoort tot de Formatie van Bostel, Laagpakket van Wierden. Het dekzandpakket is vermoedelijk niet al te dik, omdat er ook leembrokken en grote kiezels in werden aangetroffen. Dit duidt erop dat het onderliggende keilempakket (Formatie van Drenthe) hier relatief dicht aan het oppervlak voor komt.

2.3 Vondstmateriaal

Het aangetroffen vondstmateriaal (één vondst) bestaat uit gebruiks aardewerk met een datering vanaf de 17e eeuw. Het aardewerk is waarschijnlijk als afval of als bemestingskeramiek in de bodem terecht gekomen. Het aardewerk is niet aan sporen te koppelen en geeft hoogstens een indicatie voor de datering van het plaggendek (eerdlaag). Het toont aan dat de locatie vanaf minimaal de 17^e eeuw in gebruik was voor landbouwdoeleinden. De locatie lag buiten de begrenzing van de middeleeuwse kern.

Vondstenlijst proefputjes Haverstraat 13 Oldenzaal

vondstnr.	proefput	diepte maaiveld t.o.v.	Omschrijving	Datering
1	5	65 - 115 cm	1 wandscherf van een kan of kruik van roodbakkerd aardewerk	17A-B

2.4 Conclusie en aanbeveling

Op basis van de onderzoeksresultaten kan geconcludeerd worden dat in 3/5 deel van het plangebied de bodem tot minimaal 20 cm in de top van de C-horizont is verstoord (circa 345 m²). In 2/5 deel van het plangebied (circa 225 m²) is sprake van een deels intacte bodem, bestaande uit een afgetopt plaggendek met een verstoorde recent opgebrachte sterk puinhoudende bovenlaag. Op grond van dit gegeven is na overleg met de Regioarcheoloog geadviseerd om geen vervolgonderzoek in te stellen

en de graafwerkzaamheden voor de huisartsenpost zonder archeologische begeleiding te laten plaatsvinden.

Het selectieadvies zal voorgelegd worden aan de opdrachtgever, het bevoegd gezag (gemeente Oldenzaal) en diens adviseur, de Regionaal Archeoloog van Het Oversticht (de heer drs. J.A.M. Oude Rengerink).

Verder dient te allen tijde bij het afgeven van een omgevingsvergunning de wettelijke meldingsplicht (ex artikel 53 Monumentenwet 1988) kenbaar te worden gemaakt, om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: 'Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij onze minister'. Deze aangifte dient te gebeuren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort. Het verdient aanbeveling ook de verantwoordelijk ambtenaar van gemeente Oldenzaal hiervan per direct in kennis te stellen.

Gebruikte literatuur

Aa, A.J. van der, 1839–1851. *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, bijeen gebracht door A.J. van der Aa, onder medewerking van eenige Vaderlandsche Geleerden*, Gorinchem.

AHN, 2008. *Actueel Hoogtebestand Nederland*

ANWB, 2004. *Topografische Atlas Overijssel. Schaal 1:25.000*. Amsterdam.

Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland; de hogere niveaus*. Wageningen.

Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's*. Assen

Berendsen, H.J.A., 2008. *De vorming van het land, inleiding in de geologie en de geomorfologie*. Assen (Fysische geografie van Nederland).

Kuipers S.F., 1991. *Bodemkunde*, Culemborg

Stiboka / Rijks Geologische Dienst, 1977. *Toelichting op de legenda van de geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000*, Wageningen en Haarlem.

Stiboka / Rijks Geologische Dienst, 1983. *Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000*, Wageningen.

Stiboka, 1976. *Bodemkaart van Nederland 1:50.000 en toelichting op de bodemkaart*, Wageningen.

Tol, drs. A., 2006. *Leidraad inventariserend veldonderzoek Deel: karterend booronderzoek*, 30 maart 2006 vastgesteld door het CCvD Archeologie, Gouda.

Geraadpleegde websites:

www.ahn.nl; voor informatie hoogte

www.archis.nl voor informatie over bodem, geomorfologie en coördinaten

Project : Veldkartering door middel van proefputjes Plangebied Haverstraat 13 Oldenzaal
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130560

BIJLAGEN

Bijlage 1: foto's locatie 18-10-2013

Bijlage 2: Puttenkaart

Bijlage 3: Profielfoto's

Bijlage 4: Profielbeschrijvingen (boorstaten)

Bijlage 1: foto's locatie

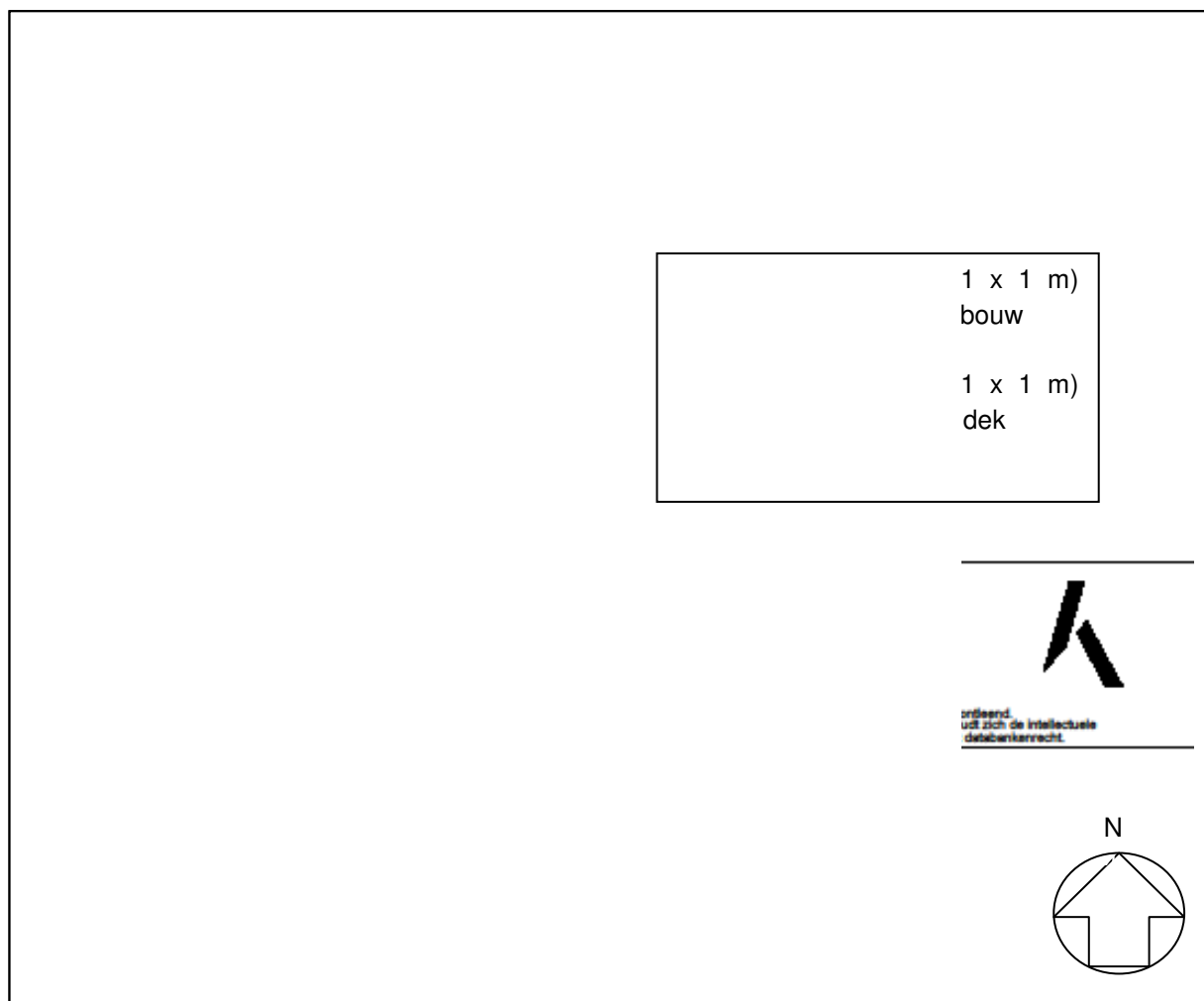

Foto 1: locatie vanaf het noordoosten gezien

Foto 2 : Locatie vanuit het zuidoosten gezien

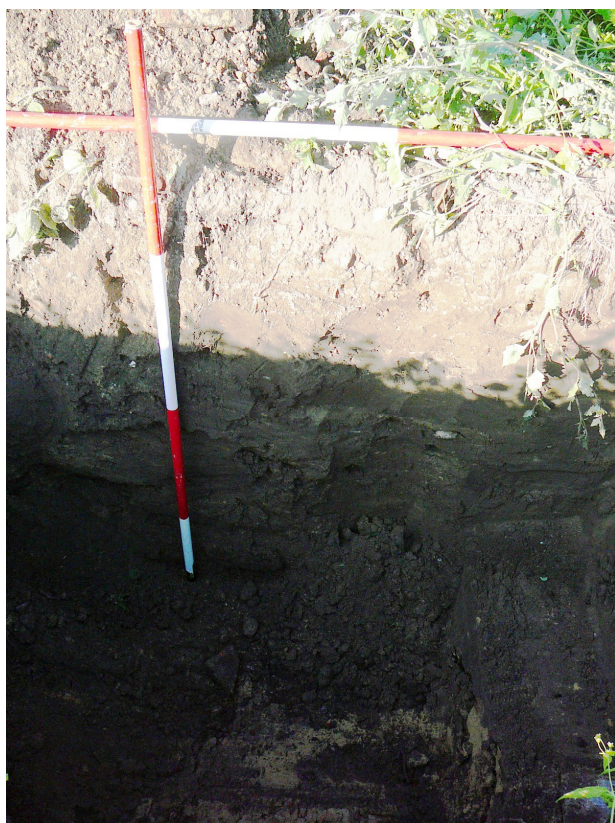
Bijlage 2: Puttenkaart

Bijlage 4: profielfoto's

Afbeelding 3: Proefput 1

Afbeelding 4: Proefput 2

Afbeelding 5: Proefput 3

Afbeelding 6: Proefput 4

Afbeelding 7: Proefput 5

Project : Veldkartering door middel van proefputjes Plangebied Haverstraat 13 Oldenzaal
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130560

Bijlage 5: Profielbeschrijving

SMART

Boorstatenlegenda

Classificaties volgens de (Lutum+Silt)-Zand-Grind-driehoek

	Grind, siltig
	Grind, zwak zandig
	Grind, matig zandig
	Grind, sterk zandig
	Grind, uiterst zandig
Grind als toevoeging	
	zwak grindig
	matig grindig
	sterk grindig

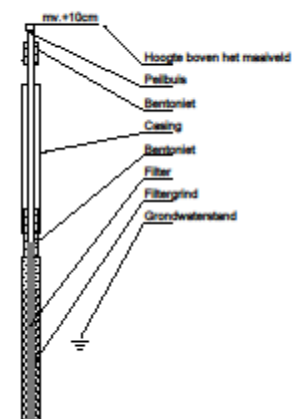
Classificaties volgens de OS-Lutum-(Silt+Zand)-driehoek

	Mineraal veen
	Veen, zwak kleig
	Veen, sterk kleig
	Veen, zwak zandig
	Veen, sterk zandig
Veen als toevoeging	
	zwak humeus
	matig humeus
	sterk humeus

Laagaanduidingen

	Laag zonder dikte (folie, geodooik)
	Proefleuf (PS)
	Boorgat afgesloten
	Hoofdelheid verlonster

Pelbulzen

Classificaties volgens de Lutum-Silt-Zand-driehoek

	Klei, zwak siltig
	Klei, matig siltig
	Klei, sterk siltig
	Klei, uiterst siltig
	Klei, zwak zandig
	Klei, matig zandig
	Klei, sterk zandig
Zand	
	Zand, kleig
	Zand, zwak siltig
	Zand, matig siltig
	Zand, sterk siltig
	Zand, uiterst siltig
Leem	
	Leem, zwak zandig
	Leem, sterk zandig

Bijzondere lagen

	Grind
	Asfalt
	Grenuleet
	Stakken
	Tegel
	Bestrating
	Water
	Slib
	Anders

Monsters

	Geroerd grondmonster
	Steekbus

Detectie

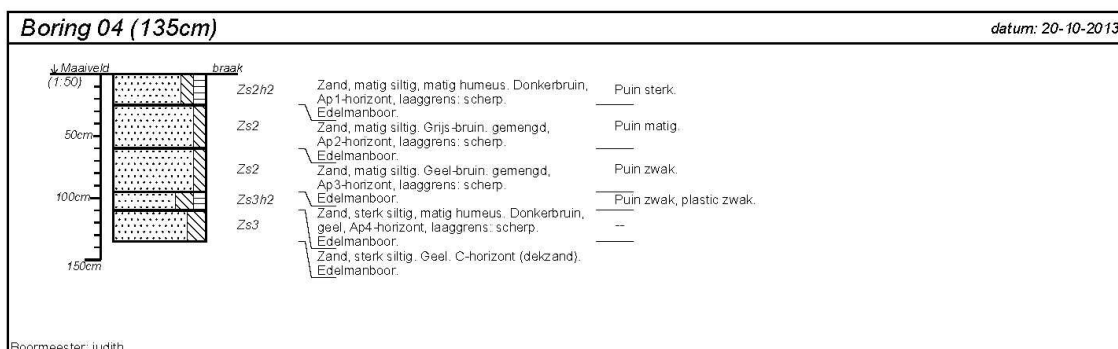
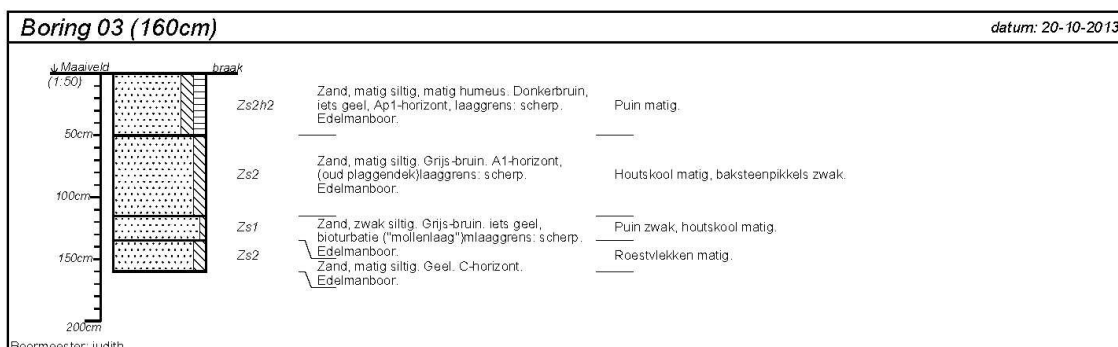
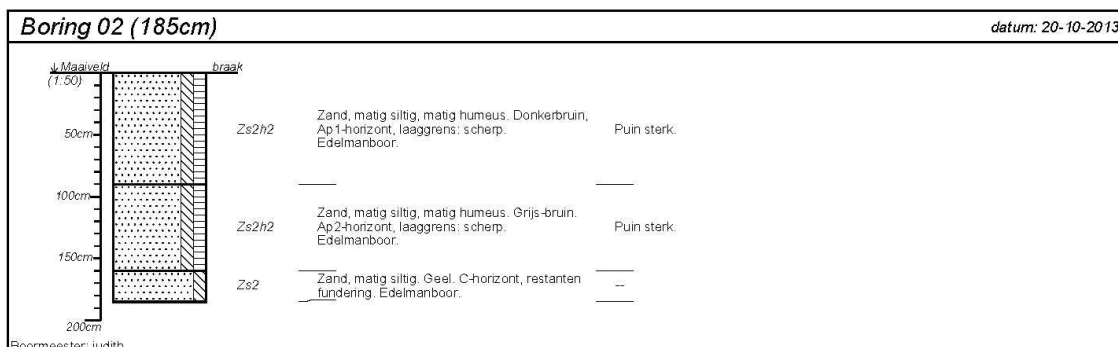
Oliewater-reactie	
1 = zwak	
2 = matig	
3 = sterk	
4 = uiterst	

PID waarden	
< 0,2 ppm	
0,2 - 1,0 ppm	
1,0 - 2,0 ppm	
2,0 - 10 ppm	
> 10 ppm	

getekend volgens NEN 5104

bijlage 5 boorstaten

20130560 Haverstraat 13-15 Oldenzaal, gemeente Oldenzaal

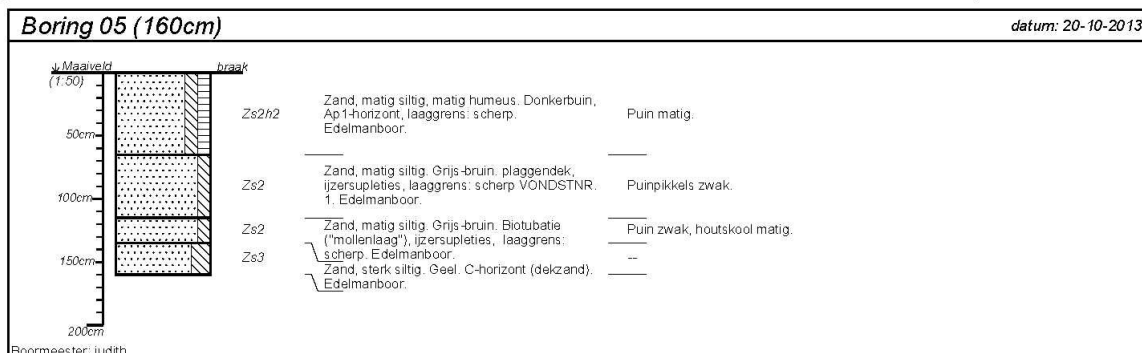

projectnummer 20130560	blad 1/2	locatieadres Haverstraat 13-15	 Hamaland Advies Advies op het gebied van Archeologie Milieu & Ruimtelijke Ordening
locatie Haverstraat			
opdrachtgever Mts Arends-Christenhusz		postcode / plaats Oldenzaal, gemeente Oldenzaal	
bureau Hamaland Advies		land Nederland	

getekend volgens NEN 5104

bijlage 5 boorstaten

20130560 Haverstraat 13-15 Oldenzaal, gemeente Oldenzaal

projectnummer 20130560	blad 2/2	locatieadres Haverstraat 13-15	 Hamaland Advies Advies op het gebied van Archeologie Milieu & Ruimtelijke Ordening
locatie Haverstraat			
opdrachtgever Mts Arends-Christenhusz		postcode / plaats Oldenzaal, gemeente Oldenzaal	
bureau Hamaland Advies		land Nederland	

getekend volgens NEN 5104